

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK
HISTORII KULTURY
MATERIALNEJ

ROK LXIV

WARSZAWA 2016

NR 2

REDAKCJA I KOMITET REDAKCYJNY

Redaktor — Andrzej Klonder

Zastępcy Redaktora — Elżbieta Mazur, Martyna Milewska
Sekretarze Redakcji — Magdalena Bis, Ludmiła Paderewska

Członkowie Komitetu — Maria Bogucka, Jarosław Dumanowski,
Andrzej Janeczek, Leszek Kajzer, Jan Klápště,
Elżbieta Kowalczyk-Heyman, Jerzy Kowalczyk,
Jerzy Kruppé, Maria Nietyksza, Raimo Pullat,
Janusz Sztetyło, Wojciech Szymański,
Andrzej Wyrobisz

Adres Redakcji:

00-140 Warszawa, Al. Solidarności 105

<http://www.iaepan.edu.pl/czasopisma/kwartalnik/index.html>

e-mail: kwartalnik@iaepan.edu.pl

tel. 22 620 28 81 w. 146

Skład i łamanie:

Krzysztof Anuszewski, tel. 22 629 44 78

Druk i oprawa:

EXPOL s.j.

ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Nakład 400 egz. Arkuszy wydawniczych 14. Papier offset 80 g.

Oddano do składania w lipcu 2016 r., druk ukończono
w sierpniu 2016 r.

SPIS TREŚCI

From the Editors	155
----------------------------	-----

STUDIES AND MATERIALS

Maja Gąssowska, Dying during the Baltic Crusades, as described in Henry of Latvia's chronicle (the 1 st half of the 13 th c.)	157
Jarosław Pietrzak, Władysław Denhoff and his "heroic" death in the first battle of Parkány (7th Oct 1683) in the light of funeral orations	169
Tadeusz Srogosz, The diseases and deaths of soldiers in the Polish and Lithuanian armies in the 17th c.	187
Paweł Klint, Seventeenth-century testaments of soldiers from Greater Poland and the Halicz region	197
Natalia Biłous, On testaments of soldiers who died or fell in Volhynia in the 17th c.	211
Grzegorz Podruczny, Jakub Wrzosek, The burial of a Russian grenadier killed in the battle of Kunowice/Kunersdorf (1759) in the light of burial practices during the Seven Years' War	225
Andrzej Stroynowski, "A glorious death" in the patriotic propaganda of the times of King Stanislaus Augustus Poniatowski	239
Jarosław Czubyaty, Those "whom death took from the fatherland". The image of a soldier's death in Poland in the Napoleonic era	251
Weronika Rostworowska, Mythologizing the death of Prince Józef Poniatowski in the light of commemorative practices in the years 1813–1817	257
Piotr Szlanta, The iconography of death in World-War-I propaganda	269

REVIEW ARTICLES AND REVIEWS

Some remarks on Teutonic Order castles and on studies devoted to them — Leszek Kajzer	281
Jerzy Besala, <i>Alkoholowe dzieje Polski. Czasy Piastów i Rzeczypospolitej szlacheckiej</i> [An alcoholic history of Poland. The times of the Piast dynasty and the Polish-Lithuanian Commonwealth] — Franciszek Leśniak	293
Marcin Majewski, <i>Renesansowe kafle zachodniopomorskie. Studium z historii ogrzewania wewnątrz mieszkalnych</i> [Renaissance stove-tiles in Western Pomerania. A study in the history of interior heating] — Dariusz Poliński	296
Piotr Kitowski, <i>Sukcesja spadkowa w mniejszych miastach województwa pomorskiego w II połowie XVII i XVIII wieku. Studium prawno-historyczne</i> [Property inheritance in small towns of Pomerania in the second half of the 17 th c and the 18 th c. A study in the history of law] — Anetta Głowacka-Penczyńska	300

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	155
-----------------------	-----

STUDIA I MATERIAŁY

Maja Gąsowska, Śmierć podczas krucjat bałtyckich w kronice Henryka zwanego Łotyszem (pierwsza połowa XIII w.)	157
Jarosław Pietrzak, Władysław Denhoff i jego „bohaterska” śmierć w czasie pierwszej bitwy pod Parkánami (7 X 1683) w świetle oracji pogrzebowych	169
Tadeusz Srogosz, Choroby i śmierć żołnierzy armii koronnej i litewskiej w XVII wieku	187
Paweł Klint, Testamenty żołnierzy z Wielkopolski i ziemi halickiej z XVII w.	197
Natalia Biłous, Testamenty wojskowych poległych i zmarłych na Wołyniu w XVII w.	211
Grzegorz Podruczny, Jakub Wrzosek, Znaleźisko szczątków grenadiera rosyjskiego poległego pod Kunowicami/Kunersdorf (1759) w świetle zwyczajów chowania poległych w czasie wojny siedmioletniej	225
Andrzej Stroynowski, „Śmierć chwalebna” w propagandzie patriotycznej epoki stanisławowskiej	239
Jarosław Czuby, Ci, „których śmierć pozazdrościła Ojczyźnie”. Obraz żołnierskiej śmierci w polskiej epoce napoleońskiej	251
Weronika Rostworowska, Mitologizacja śmierci księcia Józefa Poniatowskiego w świetle praktyk komemoracyjnych z lat 1813–1817	257
Piotr Szlanta, Ikonograficzne przedstawienia śmierci w propagandzie pierwszej wojny światowej	269

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Kilka uwag o zamkach krzyżackich i ich opracowaniach — Leszek Kajzer	281
Jerzy Besala, <i>Alkoholowe dzieje Polski. Czasy Piastów i Rzeczypospolitej szlacheckiej</i> — Franciszek Leśniak	293
Marcin Majewski, <i>Renesansowe kafle zachodniopomorskie. Studium z historii ogrzewania wnętrz mieszkalnych</i> — Dariusz Poliński	296
Piotr Kitowski, <i>Sukcesja spadkowa w mniejszych miastach województwa pomorskiego w II połowie XVII i XVIII wieku. Studium prawno-historyczne</i> — Anetta Głowacka-Penczyńska	300